

ವಚನಕಾರರು

ಡಾ. ಬಿ. ರಾಜಣ್ಣ*

*ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಪಿ.ಎಲ್.ಎನ್ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಪೂರಿಗಾಲಿ, ಮಳವಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಮಂಡ್ಯ.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮೂರು ಘಟ್ಟಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಹಳೆಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ. ನಡುಗನ್ನಡದ ಕಾಲವನ್ನು ವಚನಕಾರರ ಕಾಲ ಎಂತಲೇ ಹೇಳಬಹುದು. 12ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೈಮುರಿದು ಎದ್ದ ವೀರಶೈವ ಆಂದೋಲನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಹೊಸ ತಿರುವು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ್ನು ತುಂಬಿತು. ಬಸವಣ್ಣನವರು, ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಪ್ರಭುದೇವ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಇವರು ಆ ಕಾಲದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಚನಕಾರರು. ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳಮಟ್ಟ ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂಥವರು ಈ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರು. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords) ವಚನಕಾರರು, ಅಸ್ವಶ್ಯತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕತೆ, ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆ, ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು.

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾರತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ವಿವಿಧ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಭೇದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿವಿಧ ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯವು ಇರುವಂತೆ-ತನ್ನದ್ದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಳಿದದ್ದು ಕನಿಷ್ಠವೆಂಬ ಭಾವವು ತುಂಬಿದೆ. ಜಾತಿ ಎಂಬ ರೋಗವನ್ನು ಯಾವ ಮದ್ದಿನಿಂದಲೂ ಗುಣಪಡಿಸಲಾಗದೆ ಭೂತ, ವರ್ತಮಾನ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಒಂದಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಒದಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷಗಳ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಜಾತಿ ಎಂಬ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನೀರೆರೆದು, ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ಭದ್ರವಾಗಿ ಬೇರುಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಸ್ವಶ್ಯತೆ ಇಂದು ಮರೆಯಾಗದೆ, ಹೈಟೆಕ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿದರ ನಡುವೆ ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಲನೆ ಮಾಡದೆ, ಅದರ ನಿಯಮಗಳಂತೆ

Please cite this article as: ಡಾ. ಬಿ. ರಾಜಣ್ಣ. (2023). ವಚನಕಾರರು. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 5(1). ಪು.ಸಂ.99-104.

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೆ-ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಲೇ, ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಖಾಸಗೀಕರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣಗೊಳಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ದೀನ-ದಲಿತರು, ಬಡವರು, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯಿಂದ ಬಡವರ ಸಂಕಟವನ್ನು ಯಾರು ಕೇಳಲಾಗದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಯುವಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಲ್ಲದೆ ದಾರಿತಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವಂತಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪರದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಳ್ಳವರ ಸ್ವತ್ತಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು, ಭಾರತೀಯರ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಕಡೆ ಚಲಿಸದೆ ಇಂದು ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದೇ, ಆಯಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಸರ್ಕಾರಗಳ, ಪಕ್ಷಗಳ ಗುಲಾಮರಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಯಕತ್ವ ಇಂದು ಮರೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾದ ಮಾನವತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕತೆ, ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರಗತಿಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತ, ಜೀವ ಪರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಾಡನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಎಲ್ಲಾ ವಚನಕಾರರ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.1160 ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಂಡಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಶರಣರ ನಡುವೆ ಪ್ರೀತಿ, ಸಾಮರಸ್ಯ, ಕರುಣೆ ತುಂಬಿದ ಜೀವಪರವಾದ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಶರಣರ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಬಸವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಚಂದಿಮರಸ, ಮಾದಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ, ಮಾರುಡಿಗೆ ನಾಚಯ್ಯ, ಕೆಂಭಾವಿ ಭೋಗಯ್ಯ, ತೆಲುಗು ಚೊಮ್ಮಯ್ಯ, ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ, ಚೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ ಇವರನ್ನು ಆದ್ಯ ವಚನಕಾರರು ಎಂದು ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರೇ “ಆದ್ಯರ ವಚನ ಪುರುಷ ಕಂಡಯ್ಯ” ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಕೀಳಾಗಿರಿಸು ಮಹಾದಾನಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ”¹

ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮುಂತಾದ ವಚನಕಾರರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಘನ ಶರಣ ವಚನಕಾರರು ಚಂದಿಮರಸ, ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ, ಚೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ, ಮಾದಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ, ಕೆಂಭಾವಿ ಭೋಗಯ್ಯ, ತೆಲುಗು ಚೊಮ್ಮಯ್ಯ, ಮಾರುಡಿಗೆ ನಾಚಯ್ಯ ಮುಂತಾದವರು, ಈ ಹಿರಿಯ ವಚನಕಾರರ ಪ್ರಭಾವ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರ ಮೇಲೆ ಬೀರಿ-ಶರಣರು ವಚನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಇದು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮತ-ಮೌಢ್ಯಗಳು, ಜಾತಿಯ ಕ್ರೌರ್ಯ, ವೈದಿಕಶಾಹಿಯ ಕ್ಷೂರತನದಿಂದ ಸಮಾಜ ನಲುಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದಲೂ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ದೇವರು-ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಂಡವಾಳವಾಗಿಸಿ, ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಭಯ ಮತ್ತು ಮೌಢ್ಯವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ ಪರಂಪರೆಗಳು ವೈದಿಕಶಾಹಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ಶೂದ್ರ-ಅತಿಶೂದ್ರ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಬಹು ಜನರನ್ನು ಶೋಷಣೆಯ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳುವಾಗಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿತ್ತು.

ಬಸವಣ್ಣನ ನಾಯಕತ್ವ-ಬಹು ಜನರ ಪಾಲಿಗೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕು ಮೂಡಿ ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಕಂಡು ಕೇಳಿರಿದ- ಅಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಾಯಕ ತತ್ವ, ಕಾಯಕ ತತ್ವದ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ, ದೈವವನ್ನು ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ದುಡಿಮೆಯ ಫಲದಿಂದ ದಾಸೋಹ ಪರಂಪರೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರು. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವರ್ಗದ ಜನರ ಅನುಭವ-ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡಿದ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು-ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಮರರು. ಅಕ್ಕನಾದಿಯಾಗಿ ಕೆಳಸ್ತರದ ಮಹಿಳೆಯರು ವೇಶ್ಯಾ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು, ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳಾದ ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವ, ಬುಟ್ಟಿ ನೇಯುವವರು, ಮೀನುಗಾರರು, ನೇಯ್ಗೆಗಾರರು, ಮಡಿವಾಳರು ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಿಯ ಸುಮಾರು 33 ಜನ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅದು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾಗಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಪರಂಪರೆ ಜೀವಪರವಾದದು ಎಂಬುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಸೂಳೆ ಸಂಕಷ್ಟ, ಪುಣ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಕಾಮವೆ ಮುಂತಾದ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರು-ಅಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ನಿಂತದ್ದು-ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅತಿ ಶೂದ್ರರಾದ ಉರಿಲಿಂಗ ಪೆದ್ದಿ, ಅನಾಮಿಕ ನಾಚಯ್ಯ, ಮೀನುಗಾರ ಕಂಬದ ಮಾರಿತಂದೆ, ಕ್ಷೌರಿಕ ಕಾಯಕದ ಅಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವ ಕನ್ನಡ ಮಾರಿತಂದೆ, ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದ ಕಲಕೇತಯ್ಯ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ವೃತ್ತಿಯ ಕಿನ್ನರಿ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಗೋವುಗಳ ಕಾಯುವ ಕೀಲಾರದ ಭೀಮಣ್ಣ, ಕೂಗಿನ ಮಾರಯ್ಯ, ಕೋಲ ಶಾಂತಯ್ಯ, ಗಜೀಶ ಮಸಣಯ್ಯ, ಮೀನುಗಾರ ಗಾಣದ ಕಣ್ಣಪ್ಪ, ಗುಪ್ತ ಮಂಚಣ್ಣ, ಗೋರಕ್ಷ ಘಟ್ಟಿವಾಳಯ್ಯ, ಚಂದಿಮರಸ, ಚೋದರ ಮಾಯಣ್ಣ, ಡಕ್ಕೆಯ ಮಾರಯ್ಯ, ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ, ತುರುಗಾಹಿ ರಾಮಣ್ಣ, ಹೂವು ಕುಯ್ಯುವ ಕಾಯಕದ ದಸರಯ್ಯ, ದಾಸೋಹದ ಸಂಗಣ್ಣ, ನಗೆಯ ಮಾರಿತಂದೆ, ನುಲಿಯ ಚಂದಯ್ಯ ಅಮುಗೆ ದೇವ, ಆದಯ್ಯ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ, ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕಾಯಕದ ಮುಕ್ತ ನಾಥಯ್ಯ, ಎಲೆಗಾರ ಕಾಮಣ್ಣ, ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮುದ್ದಣ್ಣ, ಏಕಾಂತ ರಾಮ ತಂದೆ ಏಲೇಶ್ವರದ ಕೇತಯ್ಯ, ಅಜಗಣ್ಣ ತಂದೆ-ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬಹುದು.

ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಯ, ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ, ವಿವಿಧ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಸಮಾಜದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಜನರ ಸಮಾಗಮವೇ ಶರಣರ ಕೂಟ. ಇಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆ, ನಡೆ, ನುಡಿಗಳ ಚರ್ಚೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಸಮಾನತೆ ತತ್ವ, ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಭಿನ್ನ ನಡೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯ ಸಾರಿ, ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ, ವೃತ್ತಿ ಗೌರವದ ಬಗ್ಗೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶರಣರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ, ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹ, ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ, ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಗೆ ಸಾಗಿದುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ “ಅನೇಕ ಜಾತಿಗಳಿಂದ ವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಬಂದವರನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅನಾಮಿಕ ನಾಚಯ್ಯ, ಉರಿಲಿಂಗ ಪೆದ್ದಿ, ಅಘವಾಣಿ ಕಾಯಕದವರು,

ಉಗ್ವಡಿಸುವ ಕಾಯಕ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕಾಯಕ, ಎಲೆಯ ಕಾಯಕ, ಆಯ್ದುಕೈ ಕಾಯಕದವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗ, ಅಂಬಿಗ, ಕುರುಬರಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಬಂದ ಜನ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದವರ ವೀರಶೈವ ವಿವಿಧ ತತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು ಬದುಕಿದವರ ವೈವಿಧ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಈ ವಚನಗಳಲ್ಲಿವೆ” ಎಂದು ಎಂ.ಎನ್. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವುದು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.²

ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಮಾಜದವರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಉತ್ತಮ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ್ದು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅನುಕರಣೀಯವಾದುದು. ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆ, ನಡೆದಂತೆ ನುಡಿ ಶರಣರ ನಡುವಿನ ಆತ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆ, ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು, ಶರಣರೆಲ್ಲರೂ, ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದನಿ ಮಾಡಿದುದು, ತಳ ವರ್ಗದ ಜನರು ಶರಣರ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ದನಿಯಾಗಿರುವುದು ಅಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂಡಾಯಗಾರರಾಗಿ, ಆತ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆ ಡಾಂಭಿಕತೆಯ ವಿಧಂಬನೆ, ದೇವರು ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಅದರ ಸ್ವರೂಪ, ನಿರಾಕಾರ, ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುಡಿದು, ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು. ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಜಾತಿ ಎಂಬ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಹಾಕಿದ್ದು ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮ ಮುಂತಾದವರ ಆದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಶರಣರ ಈ ನಡೆ ಅನುಕರಣೀಯವಾದುದು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಒಂದು ಕಡೆ;

“ಚೆನ್ನಯ್ಯನ ಮನೆಯ ದಾಸನ ಮಗನು

ಕಕ್ಕಯ್ಯನ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯ ಮಗಳು”

ಇವರಿಬ್ಬರು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆರಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಗವ ಮಾಡಿದರು ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ನಾನು, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ³. ಇದು ಬಸವಣ್ಣನ ಅಂತರಂಗದ ಕಣ್ಣು ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಎಂದು ಅಂತರ್ಜಾತಿಯ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ್ದು ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಸಮಾಜ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಚಿಂತನೆಯ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ದುಃಖದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಡುಬಡವರಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಚೈತನ್ಯ-ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ;

“ಆವ ಕಾಯಕವಾದರೂ ಸ್ವಕಾಯಕವ ಮಾಡಿ

ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಮುಂದಿಟ್ಟು

ಒಕ್ಕದ ಹಾರೈಸಿ, ಮಿಕ್ಕದ ಕೈಕೊಂಡು

ವ್ಯಾಧಿ ಬಂದಡೆ ನರಳು, ಬೇನೇ ಬಂದಡೆ ಒರಲು

ಜೀವ ಹೋದಡೆ ಸಾಯಿ, ಇದಕ್ಕಾದೇವರ ಹಂಗೇಕೆ

ಬಾಪು ಲದ್ದೆಯ ಸೋಮಾ”

ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮುಖ್ಯ. ಮನಸ್ಸು-ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದಾಸೋಹ ಮಾಡಿ, ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಸಿ ದೇಹ ಜೈವಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಅದರಿಂದ ಸಾವು-ನೋವು, ರೋಗಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾವು-ನೋವುಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ದೇವರ ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಲದ್ದೆಯ ಸೋಮನ ನಿರ್ಧಾರದ ಹಿಂದೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಟ್ಟಿದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ “ನಿನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೀನೇ ಅರಿತು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ನಿಜವಾದ ದಾರಿ ಎಂದು ಬುದ್ಧ” ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದು, ಈ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶರಣರು ಪ್ರೀತಿ, ಕರುಣೆ, ಎಲ್ಲರ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ಸೋದರತೆ, ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿಬ ಎಂಬ ಭೇದಗಳಿಂದ ದೂರವಾದುದು, ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಮುರಿದದ್ದು, ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದದ್ದು, ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು, ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ್ದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಯವರು ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ “ಶರಣರ ಆಂದೋಲನದ ಪ್ರಧಾನ ಗುರಿ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯೂ ಆಗಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಭಾರತದ ಇತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಹಾಪುರುಷರಿಂದ ಭಿನ್ನರಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಅನಾಮಿಕ ನಾಚಯ್ಯ, ಉರಿಲಿಂಗಿ ಪೆದ್ದಿಗಳಂತಹ ಕೆಳವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದ ಶರಣರು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ”⁴

ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯು ಶರಣರ ಪ್ರಧಾನ ಗುರಿ. ಅಸ್ವಶ್ಯ ಸಮಾಜದ ಉರಿಲಿಂಗಿ ಪೆದ್ದಿ, ಅನಾಮಿಕ ನಾಚಯ್ಯ, ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ, ಮಾದಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ, ಕೆಂಭಾವಿ ಭೋಗಯ್ಯ, ತೆಲುಗು ಜೊಮ್ಮಯ್ಯ, ಮಾರುಡಿಗೇ ನಾಚಯ್ಯ, ಸೂಳೆ ಸಂಕವ್ವೆ, ಕಾಮವ್ವೆ, ಸತ್ಯಕ್ಕ, ರಾಯಮ್ಮ, ಗುಡ್ಡವ್ವೆ, ಬೊಂತಾದೇವಿ, ಕೇತಲದೇವಿ ಗೊಗ್ಗವೆ, ಲಿಂಗಮ್ಮ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಉರಿಲಿಂಗಿ ಪೆದ್ದಿಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪರಾಕಾಷ್ಠತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆತನ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಈತನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸತಿ-ಪತಿ, ಭಾವ, ಭಕ್ತಿ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಮಾಜ ತಿದ್ದುವಿಕೆ ಮುಂತಾದವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪಾಪ ನನ್ನದೇ? ಪುಣ್ಯ ನಿನ್ನದೇ? ಹೇಳು ಅಯ್ಯಾ ದ್ವಂದ್ವ ಕರ್ಮ ಎನಗೆ ನಿನಗೆ ಬೇರಾವ ಪರಿ ಎಂತಯ್ಯಾ.

ವಿಚಾರವಾದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿ ನೀನು ಭಕ್ತ ಕಾಯನು

ಇದು ಕಾರಣ ದ್ವಂದ್ವನಾಸ್ತಿ, ದ್ವಂದ್ವಕರ್ಮವೇ ಮುನ್ನವೇ

ಇನ್ನು ಭಾವದ ಭೇದವೆಂದಡೆ ನನಗೆ ನಗೆಗೆಡೆಯಪ್ಪದು ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದು

ನನ್ನದಲ್ಲ, ನಿನ್ನದಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಿ ಪೆದ್ದಿ ಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ.

ಭಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉರಿಲಿಂಗಿ ಪೆದ್ದಿಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ರೀತಿ ಇದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸೂಳೆ ಸಂಕಷ್ಟೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕರೆದು ಕೂರಿಸಿ, ಸ್ನೇಹ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿ, ಆಕೆ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಆಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿಸಿದುದು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವೇ-ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿದ್ದೆ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಅಂತದರಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಅಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಅದು ವಿಶ್ವದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲು ಎಂಬುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಲೇಸನ್ನು ಬಯಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಚನಕಾರರು ಮಾಡಿದ್ದು, ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಇರುವುದು, ಸರಿ ತಪ್ಪುಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಹ ಬಾಳ್ವೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದದ್ದು, ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದು, ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳದೆ, ನಿಜ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುದು ಕ್ರಾಂತಿ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಳಿಯ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ, ತಿಪ್ಪೆಯ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ, ರಾಜರ ಮಕ್ಕಳು ಮದುವೆ ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವುದು, ರಾಜರ ವೈಭೋಗ ಜೀವನಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸುಂಕಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿ, ರೈತರು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಹೈರಾಣಾಗಿಸದ್ದನ್ನು ಶರಣರು ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು. ವಚನ ಚಳುವಳಿಯು ಕೇವಲ ಒಮ್ಮುಖದ ಹೋರಾಟವಲ್ಲ. ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ನಿಂತದ್ದು, ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸವಾಗಿದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಎಲ್ ಬಸವರಾಜು, ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು, ಪು.88
2. ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ-1, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.18
3. ರಂಜಾನ್ ದರ್ಗಾ, ಬಸವಣ್ಣನವರ ದೇವರು, ಪು-27
4. ಸಂ. ಡಾ. ಎಂ ಎಂ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ -1, ಪು.19

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಬಸವರಾಜು. ಎಲ್. (2016). ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್. ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ.ಎಂ.ಎಂ. (ಸಂ). (1997). ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ-1, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ರಂಜಾನ್ ದರ್ಗಾ. (2005). ಬಸವಣ್ಣನವರ ದೇವರು. ಲೋಹಿಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಳ್ಳಾರಿ.